

SZÉKESEFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.
Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton.

A lap ára
házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 8 ft. — kr.
Fél évre 4 ft. — kr.
Negyed évre 2 ft. — kr.
Bérmertelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden négy hasábos petítor: Megrendelőinktől 4 — nem megrendelőinktől 6 kr-ért igrtattatik be.
Lapunk számára hirdetések felvételnek **Budapest**: Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz.
Bécsben: Opellik L. és Mosse Rudolf. Hrdlicka Vincze.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Vörösmarty-tér 6-ik sz.) ezimzendői: — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után négy hasábos petítorért 10 kr. fizetendő.

☞ **Kéziratok nem küldetnek vissza.** ☜

A székesfejérvári 1879. évi országos kiállítás hivatalos lapja.

Előfizetési felhívás.

„A végzetek tanácsában el van határozva, hogy a mit szeretünk, attól válnunk kell.”

Ezen jelgével kezdjük meg mi lapunkat, mert a „Székesfejérvár” is nemsokára egy újév küszöbére lép, a mikor talán olvasói egy némelyikétől meg kell válnia s újakkal kell megismerkednie.

A vallás azt tanítja, hogy higgyünk egy tulvilágban s viszontlásban. Nekünk is van jogunk ezt hinni; de bármily szép és gyönyörűsége legyen az a tulvilág, még is jobb szeretjük, ha azokat, kiket zászlónk alá gyűjtöttünk, itt a földön látjuk újra magunk körül, mert szó a mi szó, azt a tulvilági találkozást, bármily fenséges legyen is, szeretnénk még magunk és olvasóink részére számos évre elhalasztani.

Az esztendő vége felé jár. Valjon olvasóink az új évben velünk maradnak-e? Valjon a „Székesfejérvár” azzal a mit tett, munkált, lekötötte-e magának olvasói barátságát?

Az esztendő vége felé jár. Ez évről különösen a földmivel elmondhatja, hogy jó esztendő volt. Igaz hogy nem sokat használt, ha csürünk tele van gabonával, pincczénk bortól dagad, mert egyiknek sincs ára; de azért ne nyissuk szánkat panaszra, mert minden jóra fordulhat s e szempontból reménylünk, hogy nemcsak régi előfizetőink hivenk maradnak, hanem hogy újak is fognak zászlónk alá sorakozni s nem sajnálják negyedévenként azt a csekély 2 forintot.

Lapunk iránya s szelleme egy részben marad a régi, elegyítjük az oktatót a mulattatóval, rámutatunk a hibákra; de szelidséggel, mert tapasztalatból tudjuk, hogy a nyájas szó hatásosabb, mint a suhogó vessző; nem dicserünk senkit hizelgésből, nem gyalázunk senkit ellenszenv vagy boszúból, hanem igaz mértékkel mérünk mindenkinek.

Lapunk az 1879-diki székesfejérvári országos kiállítás s fejmegyei gazdasági-egylet hivatalos közlönye lévén, ezután több tárgyat ölhet magába s nagyobb érdekléssel lehet az olvasó közönség különböző osztályaira és mi mindent elkövetünk, hogy mind a gazda, mind a kiállító közönség tudvágyát kielégítsük; de viszont nekünk is jogunk van reményleni, hogy azon közönség, mely e két eszme iránt rokonszenvvel s érdeklődéssel viseltetik, tömeges pártolásban részesítendi lapunkat, mert csak így leszünk azon helyzetben, hogy ha kívántatik, mellékletek által szaporitjuk lapunkat, hogy olvasóink gyorsan értesüljenek az eseményekről.

Az előfizetési ár marad a régi:

Egész évre 8 ft.

Fél évre 4 ft.

Negyed évre 2 ft.

mely Klökner Péter kiadóhoz küldendő s azon reményben, hogy az előfizetési pénzek halomszámra fognak érkezni, eleve is boldog újévet kívánunk.

Kiadó és Szerkesztő.

KIÁLLITÁSI ROVAT.

Meghívás.

A kiállítási irodai bizottság **csütörtökön, e hó 19-én d. u. 4 órakor** a kiállítás helyiségében ülést tart, melyre e bizottság tagjai meghivatnak.

A kiállítási XIV. (gépek, gőz, víz- és lőerőre) csoport, a városház nagytermében **szerdán, e hó 18-án d. u. 4 órakor** ülést tart, melyre a csoport tagok meghivatnak.

A műemlékek országos idegi. bizottsága közelebb gróf Zichy Jenő bizottsági elnök

elnöklete alatt Budapestn ülést tartott, melyben a székesfejérvári kiállítás ügye is előkerült, a bizottság a kiállításban való részvétét elhatározta és a szükséges intézkedések megtételére egy kisebb bizottságot küldött ki, melynek tagjai: Havas Sándor, Henszlmann Imre, Steindl Frigyes.

Az országos erdőszeli-egylet egy bizottságot küldend k kebeléből a jövő évi kiállítás alkalmával tartandó congressus iránt teendő intézkedések megtételére. Az egylet titkára Bedő Albert.

Az ipartörvény módosításáról.

Az 1872-ben alkotott ipartörvény épen nem szerencsés s a meglevő viszonyoknak megfelelő műnek nem bizonyította be magát s a magyar biradalom legkisebb falujában működő szerezny iparos is azon benső meggyőződésre jutott, hogy az ipartörvénynek beható átalakítás s módosításra van szüksége. Ez a meggyőződés azonban legmélyrehatóbb gyökeret vert a fővárosban, mint a hazai ipar gyűpontjában, és az ipartörvény módosítása utáni vágy mind-mind hathatósabban s hangosabban nyilatkozik.

A fővárosi lapokban azt lehetett olvasni, hogy a tanács az iparbizottságnak hozzá benyújtott javaslatát visszautasította, mivel az ipartörvény módosítására néve abban felhozott indokokon nagyon megérzik az egykori czopfos czéhrendszer szaga. Az iparbizottság azon utasítást nyerte, hogy új javaslatot készítsen, azaz munkáját elől kezdje. Szent-séges atya ur isten! mikor lehet reményünk — ha így halad — az ipartörvény módosításához?

Elvéven emlékezhetik mindenki, hogy az utolsó követválasztásnál minden jelölt a program-beszédében és azután is mennyire hangsúlyozta az ipartörvény módosításának szükségét; mennyire belátta, hogy a törvényhozás egyik legfontosabb feladata ezen bajon segíteni, mennyire ígérte mindegyik, hogy a rendelkezésére álló minden eszközt arra fog felhasználni, hogy a törvény módosítása keresztülvitéssék.

De nemcsak a fővárosban, hanem más nagyobb helyeken is, hol az ipar nagyobb terjedelemben üzetik, a képviselőjelöltek program-beszédjökben egytől egyik hangoztatták az ipartörvény módosítását, mivel — mint mondák — mindenütt és minden helyen nyomasztólag hat a főálló ipartörvény szerencsétlen eredménye s ha nem módosítatik, egészen tönkre teszi hazánkban az ipart. Mint tudva van az 1872-iki ipartörvény az akkori szedelgési korszak hangulata után alkotott, a mikor az iparban nemcsak aranybányát, hanem a világot boldogító szabad kikötőt s ingyencpiacot véltek rejteni. Fájdalom a társadalom minden osztályát megrendítő krach után bekövetkezett idősáka, arra a nagy leczkére tanított meg, hogy az aranykorszak még nem viradt fel, melybe az 1872-ki ipartörvény beleilleszhető lett volna.

A fővárosi tanácsnak az ipartörvény tárgyában hozott visszautasító végzése, az iparoskörök nagy aggodalommal töltötte el, mivel ezen állásponttól tekintve beláthatatlan azon időpont, melyen egy új ipartörvény fog alkotatni, mely a súlydező ipart a végenyészettől megmenteni.

Kétséget nem szenved, hogy a fővárosi iparbizottság, mely az ipar kérdésével évek

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

Kedvesem névnapjára.

Este van, este van, lement a nap szépen,
Mosolyog az égbolt, rózsaszínű fényben,
Rózsaszínű fénye, biborszínű válna,
Koszorúként hajlik rá a láthatárra.

Este van, este van, hajnalodik nékem,
Forró szerelmemet fényes napnak nézem.
Szerelmem napjának mindenik sugára,
Oda siet hozzád lelkem mennyországára.

Este van, este van, lilaszínes kékbe
Ment által az égnek és a földnek széle,
Ég és föld oly szépen simulnak egymáshoz,
Mint a hajnal cseppje a nyíló virághoz.

Este van, este van, csillagok az égen,
Fényt árasztanak szét a nagy sötétségben,
Szép szemednek csillagsugárzását látom,
Ott vagyok tevéled fényes mennyországom.

Este van, este van, rózsáidon harmat...
Nem hallod e édes! zengését e dalaok?
Sóhajtásom hozzád, kebeledhez téved,
Édes boldogságot óhajtozom néked.

Este van. Éjfél lett, virasztok még ébren,
Lelkemben az istent esdekelve kérem:
A ki engem véled oly nagyon megáldott.
Adjon neked már e földön mennyországot!

.... ss l.

A kaczer.

(Németből szabadon.)

(Folytatása.)

III.

— Ágoston, újra Ágoston, meg ismét Ágoston. — vevé fel az anya a beszéd-fonalát. — Gyermekek, gyermekek, te pusztá semmivel és semmiért életednek legszebb napjait keseríted meg. Bar — nyiltan kimondva — magam sem tudtam helyesleni, hogy Ágoston abban hagyá az erdőszéget, mely neki uri életet biztosított és téged rövid idő alatt az oltár elé vezethetett volna, de ha egyszer a nyakas férfiak ez nem tetszett; ne keserítsd életedet a szükségességnél előbb. Őt a nagyravágyás üzte tova. Ő egész bizonyosnak tartja, hogy a zongorán és hárfáni játékaival ismeretlen vidéken csodát művelhet; csekély költői tehetségével még a babért is megnyerni, — mi több az arany babért — reményli. Hagyd őt hát! tapasztalat nem árt senkinek. Elég fiatal még, 23 éves. Ha a szerencse kedvez neki, jó. — És ha nem, lesz még elég ideje a zongorát az erdővel a hárfát a fegyverrel felcserélni. — Bárónknak kedvence, igy mindenkor akad számára állomás. E mellett Ágoston maga is derék s becsületes ember. Valamennyien ismerjük őt 10 éves kora óta, ti Ilka és Teréz még kis gyermekek valátok midőn először jött hozzánk, majdnem csak vele együtt növekedtetek. Nem féltem én az ő szívét! Hogy

most ritkábban és valamivel hidegbben ir az száz apróbb körülmény behatásától függhet; de hogy téged valaha elfeledjen, arról szó sincs. Én erősen hiszem, hogy elérni óhajtott tervei megbiusznak; mert a világ nagy s épen most sok a művész, sokféle az izlés és különböző a követelmény. Mit is tehetne mikor, egészen egyedül van, nincs senki, ki őt ismerné, ki őt ajáulaná; azután még hát megevoje is kevés van! Azt a néhány verset, a mit csinál, nagyon gyéren fizetik. Föl mernék fogadni, Ágost nem sokára itthon lesz, és akkor nem lesz tudom nem lesz kedve újra távozni. Látod csacska, ha az ember szívével nem bir az esztét hívja segítségül és azzal köttesse meg. A te kétségbeesésedet Ilkám, sehogy sem tudom helyesleni, mert szörnyen elszomorított vele anyai szívemet. De hát, ki az ördög látna, az égbolt parányi felhőjén előre egy borzasztó zivatart.

Ez alatt a löherkerten keresztül menve épen a Morva partjához értek; az esti köd mind jobban és sürűbben szállott a földre és az anya a hazatérést hozá indítványba.

Ép e pillanatban lépett elő egy férfi alak a lombos fűzek árnyiból. Csendesesen megállt, alakja egy setét köpenybe volt burkolva, vonásait felismerni lehetetlen volt. A nőnek nem sokára megkellett pillantaniok. — Szemei erősen a sétálók felé irányultak. Az anya volt az, ki az idegent először megpillantá.

— Nézzétek gyermekek, nekem ugy

tetszik, mintha egy idegent látnék! Nem tudom mi az, a mi ugy Ágostonra emlékeztet; alakja, tartása, mindene oly hasonló talán —

— Nem, nem anyám, az egy katona, látom kivillogni a kardot köpenye alól.

Ilka pedig jól kinyitott szemeivel sovrán tekintett az idegen felé.

Egyre közelebb és közelebb értek az idegenhez.

— Oh ég! — kiáltá Ilka felvillanyozva — ha Volter Ágoston, az én Ágostonom lenne!

— Nem szegény kisasszonyka! én nem vagyok az ön Ágostona — mondá a hirtelen előtte álló idegen jéghideg hangon. — Ágostona nincs itt, ő Bécsben van és ép e pillanatban egy másik, önnél szebbnek karjaiban pihen! — Alig mondá ki e szót, a mily rejtélyesen jött ugy el is tűnt.

Mig Ilka a következő perczen eszméletlenül rogyott a földre.

IV.

A bécsi lipótvárosi színházban vagyunk. Egy bohózat gyönyörködötti a szinkedelő közönséget. Már századszor adják és a tömeg még most is tud lelkesedni. Kezeikkel csattognak, tele torokkal „hogy volt” oznak, lábbal és botokkal dobognak, szóval a megelegedés a legnagyobb mérvben lesz előtűntve.

Egy tiszthelyettest látunk a szorongott tömegen átvergődni. Nagy veszély és sok vizzály után végre elérkezik a zártszé-

óta foglalkozik. benső meggyőződését követve oly művet terjesztett a tanács elé, mely az általános kívánalmaknak mindenben megfelel és a tanács elutasítja azt, mivel czéhsgaz érzi rajta. A tisztelt tanács ezen végzése által nagyon kényelmesen kitérte a munkát szakértői megbírási elöl; de ez az eljárás nem bírálta s az iparbizottságról azt a félszűrséget feltételezi, hogy az majd jobb meggyőződését megtagadva a tényleges viszonyokkal homlokegyenesen ellenkező javaslatot fog be-terjeszteni, hogy annak alapján a mostani-án is rozsbab ipartörvényt lehessen létrehozni.

Sokkal helyesebben cselekszik a tanács, ha mindezt, a min a czéhrend szaga érzi, névszerint megnevezni, hogy az illető körök a visszautasítás indokait megítélhessék s a tanácsot kapacitálhassák.

Megengedjük, hogy a városi iparbizottság kebelében működő tagok egyike, vagy másika örömmel emlékezik vissza a márczius előtti czéhrendszerre; de annyi bizonyos, hogy a betervezett munkálatban egy betű sincs, mely a leélt czéhrendszert újra életbeléptetni óhajtaná. Czéhrendszer szaga érezhető azon, ha valamelyik § azt kívánja, hogy valamely ipart rendszeresen ki kell tanulni, s hogy ez megtörtént, arról az illető biztosítékot nyújtson s legyenek olyan műhelyek a hol az ipart tökéletesen ki lehet tanulni, mert ha nem, bármely dívatárusnóból lehet építőmester.

Épen a fővárosi tanács szerezhett keresői tapasztalatot, midőn például egy néhai rőföskereskedőre bizta az utépítést, mivel az az előírt munkálatokért a legolcsóbb ajánlatot tette s mivel az ipartörvény minden vállalatra képesítette, mivel nagykoru s önálló. Az iparszabadságnak is kell határának lenni, ha azt nem akarjuk, hogy czél és idő végkép elveszzen s az iparszabadság helyébe az ipar megsemmisülése lépjen, szóval az ipar teljességgel megszűnjék.

Magyarországnak nincs ipara s azt akarják, hogy még az ipar utáni vágyat is kiöljék, melyből valahára ipar fejlődhetné ki. Talán az iparra nézve a tizenegyed elítötte s az iparbizottság azért intézi a városi hatósághoz azon komoly figyelemzetést, miszerint: ütött az óra, melyben az ipartörvény módosításának valóságga kell lennie. Intő példa ez városunk iparosainak is, hogy tömörüljenek és az ipartörvény módosítása mellett szavukat fel- emeljék.

Egy iparos.

Eötvös-émlék-ügy.

Köztudomású dolog, hogy Ercsiben az Eötvös-émlék közadakozás folytán épült föl. Sokan, kikre az e czélra Ercsiben megal-

kult bizottság méltán számított, megfoghatatlan indolenciából visszavonták magukat; mások azonban, mit örvendetes jelenségül jegyzünk föl, kedves meglepetésben részesítették a bizottságot. Mennyi hazafias föl-szólítás, intenzio interpellációja a kegyelet kötelmének, maradt viszhang nélkül sajnosan! Mily vonzó jelenség pedig, nemes ér-zületeknek váratlan nyilvánulása. Ily örven-detes meglepetésben részesítették a bizottságot Károlyi János ténylegi esperes-plebános vezetése alatt álló rom. kath. iskola növén-dekei, kik az emlékoszlop javára 5 frot gyűjtöttek össze, mely összeghez a nevezett esperes ur 5 frrtal járult. A megye számtalan közsege között Tétény e tekintetben páratlanul áll, miért is a bizottság sietett a nevezett esperes plebánosnak meleg elismerését a következő levéllel tolmácsolni:

„145/1878. Tisztelendő Esperes Ur! Van szerencsém tiszteletteljesen értesíteni, hogy f. hó 7 én kelt becses levelét 10 frrtyi hazafias adományával együtt kézhez kap-tam. Sietek az ercsii „b. Eötvös József em-lékoszlop-ügyi bizottság“ hazafias elismeré-sét s háláját tolmácsolni — Midőn ft. Es-peres ur meghozta vala hazafias áldozatát hazánk legnagyobb, legmélyebben érző s gondolkodó fia emlékének, kitűnő jelét adá egyszerűen magasztosan emelkedett állás-pontjának. Nemes érzemények ilyen ön-kénti nyilvánulásai hódító varázserővel bir-nak. Rokonszenve ez általunk kezdeménye-zett s részben már bevégzett kegyelei té-nyünkkel, minket fölemel s önértettel tölt el, de elárulja ama forrást is, ama eszmé-nyit, melyet Eötvös nyitott meg s hazában. Az eszményesítés nagy mesterének nemes irányu intencióját pedig ugy valósítja meg hazánk művelődése érdekében Főtisztelendőséged, midőn ez elanyagosodott korban a már-már kivesszni készülő kegyelet gyengéd érzelmeit fogékony gyermek szívekbe átül-teti. Fogadj s b. Barnaffy Balázs, b. el-nök.“ Károly János esperes urnak ilyenét áldásos működése már rég kellő elismerés-ben részesül a megyében. Az ercsii bizott-ság reméli, hogy e lelkes példa faluról át-száll a városra is *).

Szász Károly, b. jegyző.

Az 1514-iki paraszt-lázadás.

(Olvastatott a székesfejérvári főreáltanodai tanári kar által rendezett nyilvános előadáson 1878. novemb. 22.)

(Folytatás.)

II. Ulászló idejében a hazai viszonyok a legroszabb lábon állottak. Maga a király csak báb volt az olygarchák kezében; mert nem gondolva egyik is a haza sorsával: tette mindegyik azt, mit önző lelkéből a maga hatalma vagy gazdagodása czéljából jónak látott. A világi és egyházi nagyk felhasználva a királyi erélytelenségét, különböző pártta alakultak. Így a Zápolyák — mint a nemzeti párt fejei — folyvást oda töre-kedtek, hogy ön tekintélyüket növeljék s a királyi trónt elnyerjék; mely végből leg-főbb igyekezetük abban állott, hogy családi hatalmukat emeljék s hogy magukhoz a

* Hát a fejevári tanuló ifjuság hol marad? Sz. K.

nemességet minél több jog kivívása által le-kötelezzék. Ezzel szemben állott az udvari párt, melynek fejei Bakács Tamás bibornok s esztergomi érsek és Szathmáry György nagyváradai püspök, kik a királyság erősbí-tése ürügye alatt szinte nem követtek el egyebet, mint önhatalmuk és gazdagodásuk növelését. (Lásd: Horváth Mihály M. gy. tört. III. köt. 227. l.) De nem kisebb kap-zsiságban s önhaszonlesésben voltak ekkor az ország többi fő- és alnemesei, sőt még — hogy többet ne mondjak — maguk a kincstárnokok is, kiknek kezelése alatt álló országos pénztárból, nem kevesebb mint 10 ezer aranyhiányzott. (Lásd: Horváth M. Magy. tört. III. köt. 274. lap.) Ez eláradt fékte-lenségek s mondhatni országos rablások meggátolására a legjobb törvények hozattak, de azok mind csak holt betűk maradtak, mert nem volt, ki azoknak engedelmeske-dett volna. (Lásd: Szalay László Magyar tört. III. k. 428. lap.)

A törvények ellenére valóságos barba-rizmus az, mit e korban a főbb nemesség jobbjáin elkövetett. Így *Báthory István* 1493-ban erdélyi vajda, önkényes adókkal sanyargatá az egész országot s a Vásárhe-lyen épített zsaroló várában iszonyu kegyet-lenségeket üzött a parancsait teljesíteni vo-nakodókon, azzal fenyegette egyszersmind az elnyomottakat, hogy *két feje legyen annak, ki őt a királynál bevádolói bátorodik, hogy ha az egyiket elveszti, a másikat tehese a nyakára.* (Lásd: Horváth M. Magy. tört. III. 262. l.) *Drágy Bertalan* tiszti utódja pedig keresztre feszítet, karóra vonás, máglya s más hasonló eszközök segédleme által szedé-be az önkényesen kivett adót s csendesíté-le az e miatt lázangó népet. Hasonló jele-netek történtek — mond Horváth Mihály — *Kimizsi vaspálczája* alatt az alsóvidéken s maga Tomory is ilyformán bánt alatt-valóival.

Az olygarchiai féktelenségek ellen mentő eszköz csak azon hadsereg lett volna még, mely Mátyás korából „fekete sereg“ név alatt fenmaradt; de ez meg tén épen azért pusztított el, hogy az elnyomott népek valami módon segítségére ne legyen.

Míg az ország belsőkép ily visszavo-násban sinlődött, déli határain mindinkább tornyosodának a veszfelek. Mert bár a törökökkel, illetőleg II. Bajezeddal két ízben is (1495. és 1503.) megkötötték a béke; de miután I. Szelim harcziás szemlélt szultán által (1512.) Bajezed kivégeztetett: ismét várn lehetett az ország megtámadtatását.

Ily körülmények után Ulászló és taná-csoszai készülni akartak a bekövetkezendő háborúra, de mivel erre a rendszeressé vált sikkasztások miatt teljességgel nem volt pénz: tehát anyagi segélyt, az épen akkor Romában időző Bakács Tamás esztergomi érsek által, X. Leo pápától kérték; s egy-szer-mind Konstantinápolyba is követeket küldének, hogy Szelimmel, ha lehet, ismét békét eszközöljenek. Azonban a pápának nem lévén pénze, helyette *heresztes bullát* adott az érseknek, min ez megörülve, haza jött Rómából, s daczára annak, hogy ekkor már a béke megkötöttet Szelimmel, minden áron azon volt, hogy a kereszties háboru a török ellen kihirdettesék.

A király nem csekély zavarba esett, midőn a pápai oklevéllel hazatért Bakács a kereszties had kiállítását a nemrég megkötött béke ellenére is sürgette: de bármennyire ellenezte azt, engednie kellett a ter-vével nagy zajt ütött s önmagára is nagy befolyást gyakorolt bibornoknak. — Országos tanács tartaték tehát, melyben a pápa szt. ajándéka nyilvánossá tétetnek. Elbeszélé itt Bakács, mikép a pápától most segély nem várható, mert kincstára kiürült, értékes tár-gyai az uszorásoknál elzalogosítva vannak, következképp, ha a bulla kihirdetnének, nagyszámu hadsereget ingyért lehetne össze-gyűjteni a török ellen; s ő igéri, hogy a had élére alkalmas s hadban jártas vezért fog állítani, ki a gyűlévész népet begya-korolja s a katonai szolgálatra alkalmassá tege s azután a király és a tanács paran-csára, hová a szükség kívánja, vezérelje stb.

Bakács beszédére a király egy szót sem válaszolt, hanem földre szegezvén szemét hallgatag maradt; ellenben a tanácsnokok nagyresze, kik hivalkodástól és fősvénység-től megromolva, az országot csak prédának nézték, a bibornok véleményére hajlottak s az ő gondjait és fáradaimait a külfejedel-meknél a haza érdekében — égig magasz-talták; az ő utját az ellenség meggátolására s az országot fenyegető veszély elhárítására méltánylással fogadák s kérték, hogy a kez-dett uton haladjon s a pápai bullát — tisz-teletben tartva a király akaratát — kihir-desse. Azonban valának néhányan, kikből a hazaszeretet még ki nem veszett, s kik a nemzetnek e zavarok idején felforgatott álla-potba mélyebben tekintvén, álményekkel magukat ámitani nem akarták s a pápai bulla kihirdetése ellen nyilatkoztak. Ezek közül való volt a lelkes *Telegdy István*, ki szót emelvén, ezeket mondá:

„Ha olyanokkal nem lenne dolgom, kik Magyarországot zavart helyzetét jól ismerik s azt nagy fájdalomra vagyunk s életük veszedelmével tapasztalják, bajaink sorát s okait hosszasan adnám elő; de miután előtettek minden ismert s általotok, mint teher viseltetik, a tanácskozásban előadot-takra véleményemet röviden mondom el.

„Sok van mi engem a gyűlévész sereg összehívásáról lebeszél. Bár megengedem, hogyha ezen pápai engedmény kihirdette-nék, nem csekély sereg gyűlne össze; de milyenek? — koldusok, csavargók, tolvajok, kik gyálazattal s küzvéssel bélyegzetek, kiknek egyedüli reményük a gonoszság és a bün... Hiszem, hogy a földmívelő nép is — rövid időn — nagyszámmal gyűlne a táborba; de olyanok, kik a dolgot kerülik, kik a sérelmeket megboszolni akarják, vagy elkövetett bűneik büntetésétől félnék. S ha a nemesség őket visszatartoztatja vagy vissz-aköveteli, hogy őket hazatérésre bírja nejeiket, gyermekeiket fogságra veti, — mert mondjuk ki, így szokunk velük banni fősvény, telhetetlen urak, a kik vagyunk — s hiszitek, hogy ezt tűrni fogja a felfegyver-kezett sokaság, hogy nem fogja a nemessé-get megrohanni és boszut állni öveier? — Hiszitek, hogy nektek, vagy bármely ve-zérnek engedelmeskedni fognak; hogy azok, kik majd a szomszéd országokból is ide sereglenek, nem fognak velők ellentük, magunk és vezéreink vesztére szövetezni? —

kekhez, melyek egyikében nagy kényesen helyet foglal. — Végig járta szemait a szépnem minden kiváló tagján; mintha valakit keresne, s ime nemsokára elhagyja ülőhelyét, kifelé megy és nyomban követi őt egy kis csalogány. Az ajtó előtt karjába csimpeszködik. Az uton vigan kacagnak végre a szaszaroknál befordulnak, egy előttünk nem ismeretlen házba. — A fiatal katonát alighanem volt már szerencsénk valahol látni; igen, igen, Morvaországban Ellendorfbán, a Morva csendes partjain; hisz ő volt, ki Ilkának a szomorú hirt Ágoston felől megvitte.

Két óra multával, a bohózatnak végével a közönség is széteszött. Mint rendezés, ugy ma is, számosan az arany bárány ebédelőjében siettek — vacsorájukat elköl-tendők.

A többek közt Valter Ágostont is ott találjuk, egyedül ülve egy félreeső asztal mellett. Most tehát itt a kínálkozó alkalom, tekintsük meg közelebbről. — Termete magas, erőteljes, tartása mondhatni katonás. Valami nagyon szépnek nem mondhatnók, de csinos. Arcza szabályos, homloka magas; csakhogy a szenvedélyek ekeje már szá-mos barázdát vont rajta. Tekintete bána-tos, néha-néha egy felhő húzódik rajta vé-gig, fájdalomteli visszaemlékezés alakjában, ugy látszik szeretné tovaüzni, mert sok-szor végighuzza tenyerét homlokán. Épen a bánatteli arczkinyomat teszi őt érdekessé. Nagyszerűen áll neki koromfekete haja, — melynek gyűrűi egész válláig omlanak alá,

s mintegy művészi kinézést kölcsönöznek neki. Még jobban ékítik hófehér fogai, melyek kíváncsian kandikálnak ki vérpiros ajkai közül. Öltözéke egyszerű választékos és finom. Ékszer sehol sem látható rajta. Egyet-kettőt kortyant az előtte álló pohárból és boszusan tekint körül a szobá-ban. Ugy látszik, mintha valakit türelmet-lenül várna. Majd egy ív kótát von elő, át-futja a fekete betűket, egy dallamot dudol, és ismét visszateszi oldalzsebébe. Ujra nagyot hörpönt a champagniais üvegből és a pinczér után kiált.

Lajos katonásan elébe áll; várván a parancsot.

— Itt volt már Válvölgyi ur?

— Még nem karmester ur.

Tehát már most azt is tudjuk, hogy Ágoston a karnagy címét viseli. De, hogy hol és ki tette őt azzá?....

— Épen most lép be amott ni! — jeli-enti a pinczér.

Ágoston hirtelen felugrik, gyorsan elébe siet és átölelik egymást, miként régi jóba-rátok a viszontlátáskor szokták.

Válvölgyi ur senki más, mint emberünk, kit a Morvapartján láttunk; mint a tiszt-helyettes, kit két óra előtt a lipótvárosi színházban láttunk be és kimenni. — Ő, a nagy világáros minden embere közt, egyetlen kedves, hű és bizalmas barátja Ágostonnak. Egymást tegezik, együtt esznek isznak a legdrágábban. Válvölgyi büszke nemességére, Ágoston örül, ha vele beszélhet.

Rövid egy órai beszélgetés után, midőn a gyomor már elkölté a magáét, mindketten felállnak és távoznak; megjegyzendő, hogy a fizetés, miként a gavallérokhöz il-lik, csak krétával történik; magyarosan „puffra.“

A vendéglő előtt a két jóbarát megáll és ugy látszik komoly beszédbe ereszked-nek. Halljuk tehát, hisz nekünk szabad!

A tiszthelyettes így szól:

— Halgass rám barátom! Ideje volt már bizonytalan életedet megszüntetni; mert utóbb még elvesztettem volna benned egyetlen barátomat, kit oly igen tudok sze-retni; te pedig megfosztattál volna a hu-mor, a phantáziától, mert busulni, bänkódni kezdtl. Minthogy egy ember két lovon egyszerre nem ülhet, megkelle tehát mind-két részről a remény fonalat semmisíteni; nálad ép ugy, mint nála. Bizonyosság az étet jótévéje. Akár ide, akár oda! Ne vedd tehát zokon barátom! ha talán kedved ellen cselekedtem. Hisz művészeknek ugy sem való a házaseslet; számára csak a szabad élet a jóltevé. — Különben meg mindazok után, amiket töled hallottam, nem is egymásnak születtetek.... Ellendorfbán valék helyet-ted, — ne ijedj meg derék ficzko! Ő tudja az igazat és te megszabadultál tőle. — Ez-zel a faképnél hagyva barátját, egy arra robogó bérkocsiba veté magát és mint a gondolat eltűnt.

Ágoston alig birt a legközelebbi kávé-házig érni, oda is inkább vánszorgott, mint ment. A láz első pillanatra elérmité, elbé-

mitá őt. Nyelveről szitok kelt ki Válvölgyi iránt, de elhalt és hangtalan dörmögéssé változott. Már éjjel után hármát ütött a városi toronyóra, Ágoston még eszmélet-lenül állt egy elhagyatott padon. Már az éjjeli őjárát is néhányszor inté őt haza-térésre, de ő ebből mitsem hallott; ugy látszik egy döntő lépést óhajt végbevinni. Nem is csekélység a gyermekek kedves emlékeit ily egyszerű, ily meggondolatla-nul a feledékenységgel tengerébe vetni akarni; erőszakkal, minden áron, mázsányi sulyo-kat akart rájuk kötni és lemeríteni, hogy ne ijesszessék őt rémalakjaikkal. A játék nem volt oly könnyű, mint ő gondolá: egy kedves ábrázoló gyermeknek, kinek szí-vét fiatal életének felém át; mintegy szent-kép bátoritá, táplálá azt mondani: vesdd el ezt a képet, dobd ki őt hű szived kere-téből, mert már többé nem lehet a tied!... Az, kinek szava előttd maig szent volt, egy hazug, egy megvetésre méltó, becület-nélküli csaló... Képzületében láthatta, midőn az anya, Ilka és nővére Teréz, egy hosszú megvető pillanatot vetének rája, mely egyetlen szívét hatott és szurt, mint a leglelesebb tör, — hiába nem tudott előle menekülni....

Egyszerre, mint a villám oly gyorsan ugrott fel a hideg padról; megrázkódott és tovaszaladt, mintha minden gondolata gon-dot és kétséget, az érzéketlen kövön ha-gyott volna. (Vége köv.)

Lennék bár a mindenható félre a bárd... már az én ta ez: Ne hirté módosítsuk a lasztaiban ne tet tűznek aranyat, ezütszoldosok gynek hasznát nem; s rész rökkel kötöt tani. Időköz lyeinkben a a kapzsizá gyonunkat, mieink s a véleményem mit te jó ki kívánom, ho (Lásd: Istvá V. k. 79— György.)

De e le mert a kirá a bibornok — ho 1514-iki hus a bibornok templomába bullát kihiró vén mindzö növelik s át-pontba mélyben tekintvén, álményekkel magukat ámitani nem akarták s a pápai bulla kihirdetése ellen nyilatkoztak. Ezek közül való volt a lelkes *Telegdy István*, ki szót emelvén, ezeket mondá:

„Ha olyanokkal nem lenne dolgom, kik Magyarországot zavart helyzetét jól ismerik s azt nagy fájdalomra vagyunk s életük veszedelmével tapasztalják, bajaink sorát s okait hosszasan adnám elő; de miután előtettek minden ismert s általotok, mint teher viseltetik, a tanácskozásban előadot-takra véleményemet röviden mondom el.

„Sok van mi engem a gyűlévész sereg összehívásáról lebeszél. Bár megengedem, hogyha ezen pápai engedmény kihirdette-nék, nem csekély sereg gyűlne össze; de milyenek? — koldusok, csavargók, tolvajok, kik gyálazattal s küzvéssel bélyegzetek, kiknek egyedüli reményük a gonoszság és a bün... Hiszem, hogy a földmívelő nép is — rövid időn — nagyszámmal gyűlne a táborba; de olyanok, kik a dolgot kerülik, kik a sérelmeket megboszolni akarják, vagy elkövetett bűneik büntetésétől félnék. S ha a nemesség őket visszatartoztatja vagy vissz-aköveteli, hogy őket hazatérésre bírja nejeiket, gyermekeiket fogságra veti, — mert mondjuk ki, így szokunk velük banni fősvény, telhetetlen urak, a kik vagyunk — s hiszitek, hogy ezt tűrni fogja a felfegyver-kezett sokaság, hogy nem fogja a nemessé-get megrohanni és boszut állni öveier? — Hiszitek, hogy nektek, vagy bármely ve-zérnek engedelmeskedni fognak; hogy azok, kik majd a szomszéd országokból is ide sereglenek, nem fognak velők ellentük, magunk és vezéreink vesztére szövetezni? —

Minden ságból kilép jáni betöltés szerint. gró Zuber Anta Sándor. Be-tattak ujra Imre, Wert Földváry S. vazattal.

Felolva melylyel a foganatosítá kibocsátott közöltetik; gabiriknak

A belü megye házi adása tárgy kisebb jelle időközben az az felelőssé

Főispá rint B. Sal zóvé kinev Főispá Béla és Sá képviselőkk lemondásuk helyeik vál talos teendő

Főispá székesfejérv ideiglenesen lyettesítette hivatalának

Az áll lentése kap rendeleti nézve; a t élénk vita séggel az terjesztés é a belügym elrendeltete

Olvast a fegyelm ellenőrzése véleményév tott; e sze dendő bir néptanítók nyugdíj-ala

Olvast házálás me mitán ez átírt mellé Sósku az ottani kívánja az folytán me

Kajás költség el észrevétele egyzói il

Lennék bár hamis próféta, hazudtolná meg a mindenható ur isten szavaimat s tisztáná félre a bárdot, mely már nyakatokhoz van mérve!... Azt fogjátok mondani, halljuk már az én tanácsaimat is. Az én tanácsom ez: Ne hirdessük ki jelenleg a bullát, vagy módosítsuk olyaténképp, mely a bucsu malsztaiban ne azokat részesítse, kik keresztet tűznek ruháikra, hanem azokat, kik aranyat, ezüstöt, pénzt ajánlanak és adnak zsoldosok gyűjtésére és fizetésére. A pénznek hasznát vehetni, akár lesz háboru akár nem; s részéről ugy vélem, hogy a törökkel kötött feygyűznetet meg kell tartani. Időközben készüljünk mi is személyeinkben a nagy feladathoz, tisztuljunk ki a kapzsiság szennyéből, s ajánljuk fel vagytonunkat, életünket a haza oltárára, a mieink s a közjó megmentésére. Ez az én véleményem — mond Telegdy; — de azt mit te jó király és ti mindnyájan végezték, kivánom, hogy az isten javunkra fordítsa. (Lásd: István Miklós Magy. tört. I. köt. V. k. 79—80. lapjait. — Ford. Vidovich György.)

De e lelkes beszéd mitsem változtatott; mert a király s vele a tanács nagyobb része a bibornok véleményéhez csatlakoztak. S így történt, — hogy a gyűlést követő nap, azaz 1514-iki husvét vasárnapján (ápril 16 án) a bibornok nagyszámú kísérettel Zsigmond templomába ment, s ott misét végezve, a bullát kihirdette, teljes bünbocsánatot ígérvén mindazoknak, kik a keresztetek számát növelik s átkot szórván azokra, kik őket szent tisztben akadályozták. S hogy a bulla kihirdetése országosra annál gyorsabban eszközöltessék: a bibornok leveleket küldött szét a püspökökhöz (Lásd azoknak egy példányát: Tudománytár 1842. é. XI. köt. 254—8. lapjait), sőt biztosokat is küldte ki, hogy ezek a bullát a népek magyarázzák s a keresztet hadra aláirozzák.

(Folytatása következik.)

Borosnyán Sándor.

HELYHATÓSÁGI.

Fejérmegye bizottságának folyó évi decz. 16-án tartott rendkívüli közgyűlése.

Elnök: báró Miske Imre alispán; jegyző: Bóné Géza főjegyző.

Elnöklő alispán a kevés számmal megjelent közönséget üdvözlölvén, azok figyelmét a gyűlés tárgysorozata fontosabb kérdéseire felhívja az ülést megnyitja.

Mindenekelőtt a közigazgatási bizottságból kilépő 5 tag helyének választás utáni betöltése került elő; kiléptek törvény szerint. gróf Eszterházy László, Venosz I. Zuber Antal, Wertheim S. L., br. Földváry Sándor. Beadatott 48 szavazatot; megválasztattak újra gr. Eszterházy László, Venosz Imre, Wertheim S. L. 48 szavazattal; báró Földváry Sándor 46, Zuber Antal 43 szavazattal.

Felolvastott a belügyminiszter leirata, melylyel a mozgósítási intézkedések gyors foganatosítása alkalmából ő Felsőge által kibocsátott legfelsőbb kéziratát másolatban közöltetik; tudomásul vétetvén a járási szolgabíráknak kiadni rendeltetik.

A belügyminiszter leirata olvastott a megye házi pénztárának 1877-ik évi számadása tárgyában. A számadás ellen csak két kisebb jellegű észrevétel tetetett, mely is időközben a pénztárnok által megoldatván, az felelősség terhe alól feloldatott.

Főispán átirata bejelentetett, mely szerint B. Salamon Mihályt tiszteletbeli aljegyzővé kinevezte; tudomásul vétetett.

Főispán ur átiratban tudatja, hogy Tassy Béla és Sárközy Aurel szolgabírák országos képviselőkké választatván hivatalukról való lemondásukat benyújtották; addig is míg helyeik választás utján betöltetnének a hivatalos teendők ellátása iránt intézkedés történt.

Főispán ur átiratban tudatja, hogy a székesfejérvári járás szolgabírói hivatalára ideiglenesen Huszár Ágoston szolgabíró helyettesítette; a sárbogárdi járás szolgabírói hivatalának ellátása iránt pedig intézkedett.

Az állandó választmány véleményes jelentése kapcsán előterjesztetett a szabályrendeleti tervezet az árvápnépek kezelésére nézve; a tervezet némely pontjaira nézve élénk vita merült fel, azonban nagy többséggel az állandó választmány által tett előterjesztés és tervezet elfogadott és annak a belügyminiszterhez leendő felterjesztése elrendeltetett.

Olvastott a szabályrendeleti tervezet a feygelmi bírásgpénzek hovafordítása és ellenőrzése tárgyában az állandó választmány véleményével együtt. A tervezet elfogadott; e szerint a községi közegektől beszedendő bírság a jegyzői nyugdíj alapra, a néptanítóktól beszedendő a tanítói országos nyugdíj-alap javára fordittatik.

Olvastott a kassai iparkamarának a házalás megszorítását célzó megkeresvénye; miután ez megyénkben elterjedve nincs, az átirat mellőztetett.

Sóskut község határozata, mely szerint az ottani letelepedést 25 frt. díjhoz kötni kívánja az állandó választmány jelentése folytán megemissitett.

Kajászó Szt. Péter község 1879 ik évi költség előirányzata és az ellene felmerült észrevételek tárgyalatván, a 200 frt. segédjegyzői illetmény meghagyatik a 20 forint

összeg, mely a szegények javára vétetett fel töröltetett.

Felolvastott a Nádásd-Ladány község 1879-dik évi költség előirányzata ellen az ottani jegyző által emelt panasz, a községi jegyző kérelme folytán a 40 forint javára megállapított.

Borsányi Jánostól követelt 38 fr. 22 kr. ápolási költségnek a megyei betegápolási alap terhére leendő átvétele engedélyeztetik.

Felolvastott az igazolási választmány előterjesztése a megyei legtöbb adófizetők 1879 ik évi névjegyzéke tárgyában; ennek alapján a virilisták névsora megállapított; mely szerint e megyében első virilista gróf Eszterházy Mór 25,838 fr. adóval; az utolsó 315 fr. adót fizet.

Alispán bejelenti, hogy a megyei választott bizottsági tagok sorában 5 választókerületben történt részint eltávozás, részint elhalálozás folytán üresedés. Ezen bizottsági tagi helyek választás utján betöltésére decz. hó 30-dik napja tűzetett ki. A választási székhelyre a választás vezetésére elnökökül kiküldettek: Czeczére: Kolossyváry Sándor; Csákvára: gróf Cziráky Béla; Hercegfalvára: Vajda Ödön; Csurgóra: Vértessy György; Ettyekre: László Antal. Olvastattott öz. Detrich Zsigmondné kérelme, az erdőirtási engedélyért; az erdőirtás megengedhetése tárgyában Lits Gyula szolgabíró, Juhász Mór és Sente Pál bizottsági tagok kiküldetnek jelentéstételre.

Ezután több tárgy nem levén az ülés d. u. 1 órákor befejeztetett.

Hireink.

— Az ercsi „b. Eötvös József emlékoszlopügyi bizottság” e lapok szerkesztőjét a megye érdemű főispánjának vonzó életleírásáért, mely az ercsi Eötvös emlékkönyv lapján látandó napvilágot, következő levéllel tisztelte meg: „Az ercsi „b. Eötvös József emlékoszlop-ügyi bizottság” folyó év nov. 13-án tartott gyűlésén hozott határozata folytán van szerencsém a nevezett bizottság nevében tek. szerkesztő urnak Szögyény M. László főispán ő nagyméltósága elétrajza zseni s jeles megírásáért hálás érzelmeinket ezenel tolmácsolni. A nevezett bizottság, midőn ama kegyeletűs eszmének, hogy Eötvös sirhantja fölött emlékoszlop állíttassék, lélet adott, egyuttal oda is irányá törekvését, hogy eme a megye életében nem jelenték-telen esemény egy maradó irodalmi mű által is megörökíttessék s a kegyelet külsőleg bár parányi ténye, de nagyhorderejű érzése a történet lapján is biztosítva legyen. Egy emlékkönyv, melynek keretébe szerencsénk van tek. szerkesztő ur irodalmi magaslalon álló tollából fakadt művet befoglalhatni, említett intenciókat ép hivatta leendő megvalósítani. A jelesen esetelt hírneves férfiú vonzó életleírása, míg mintája marad ez irodalmi genrenak, követendő például s pharusi iránypontul fog szolgálni a következő nemzedék törekvésének. Az ercsi bizottság önrizzel s hazafias gyönyörrel tekint az általa létesített emlékoszlopra, mely köré szerencsés volt hírneves férfiak csoportosítani, kik ebbeli törekvésüket emelik, magasztosítják s megszentelik. — Fogadjon stb. Ercsi, 1878. decz. 12-én. Barnafy Balázs, b. elnök.

— A megyei bizottság rendkívüli közgyűlését hétfőn tartotta meg; az ülésen nem sokan jelentek meg, miért is az ülés a főispáni kisteremben folyt le. Az ülés lefolyásáról más rovatunk szól.

— A Vörösmarty-körben e hó 14-kén este tartott táncszert sikerült volt. Szép számú közönség jelent meg s jól mulattak, csak a fényűzésben még mindig nem akarnak engedni, pedig sokkal czélszerűbb volna egyszerűen megjeleni szépeinknek, akkor a mulatság még kedélyesebb s fesztelenebb lenne s még jobban sikerülne.

— A pesti országos iparmúzeum, nemkülönbén a nemzeti múzeum is részt fog venni országos kiállításunkon. Mindkét intézet tárgyaival kiállításunk érdekességét igen fogja emelni.

— Ercsiben a fejevári országos kiállításra nagyban történnek előkészületek. — Kuliffay Adolf ismeretes gazdag régészeti gyűjteményét ez alkalomra ujjal rendezi, többek között érdekeltiséget fog gerjeszteni Kossuth 2 frtos bankóprése, melyet Bánáthól szerzett meg. Nem kevésbé fáradozik a régi tárgyak gyűjtésében Vlassics Nándor tiszartató ur. Valószínűleg Zombath István ezredes is közszemlére bocsátja érdekes s gazdag éremgyűjteményét. Szász Károly népiszkolás számára berendezett terményrajzi gyűjteményét, nemkülönbén Ercsi s környékén található geológiai leleteket mutatja be. Az ercsi Eötvös bizottság Eötvös szobrát gipsz-másolatban és fényképekben fogja kiállítani. Wiener nőtanító fonó iparcikkéket állít ki. Ha máshol is ily élénk mozgalom jelentkezik, reményleni lehet, hogy Fejérmegye nyeri el az elsőséget egyéb megyék fölött.

— Schwarcz Mari kisasszony vezetése alatt álló Fröbel gyermekkertben a kis gyermekek által karácsonyra készített kézimunkák decz. 19-től 23-ig lesznek közszemlére téve, melyre a nagy közönség figyelmét felhívjuk; a tárgyakat érdemes megtekinteni.

— A megyei legtöbb adófizetők névsorát a hétfői közgyűlés összeállította, mely

kinyomatni fog s majd lapunkban is közöljük. A legtöbb adófizetők elsége gróf Eszterházy Mór Csákvárról, ki 25,838 frt. évi adót fizet. A legkisebb összeg pedig 315 frt. mi elég nagy szám, ha tekintetbe vesszük, hogy más megyékben még 60—70 frttal is van virilista.

— Színházi részvény-társulat jövő hó elején közgyűlést fog tartani, melyre nézve a meghívót közöljük.

— A megyei gyűlésnek legérdekesebb része volt a megyei árvaügyi pénzkezelési szabályrendelet tárgyalása, mely élénk vitákra adott alkalmat. A vitaközös több, mint másfél órát vett igénybe; azonban ennek daczára az állandó választmány tervezetét módosítás nem történt, mert a tett javaslatok nem fogadtattak el.

— A korcsolya-egylet helyiségeinek ünnepélyes megnyitása vasárnap volt. A megnyitásra sokan megjelentek s a korcsolyázás élénken folyt. — Az egylet ez évi idénye ugylátszik nagyon élénk leendő.

— Nyilvános köszönet. Dr. Éder József helybeli gyakorló orvos urnak, ki engem hosszan, majdnem 5 hónapig tartó tüdő- és gyomorhuruti veszélyes betegségemből ügyes gyógykezelése által, akkor midőn már több ismert orvos ur rólam lemondott — meggyógyítani sőt egészségemet helyreállítani kegyes volt, nyilvánosan legmélyebb köszönetemet nyilvánítom; egyuttal őt, ki kiváló figyelemmel s szakavatottsággal gyógykezelt — van szerencsém a n. e. közönség figyelmébe ajánlani, hogy a szenvedő emberiségnek ezzel is szolgálatot tehessek. Székesfejérvár, 1878. deczemb. 13. Brück Jakab m. k.

— Járdaink a nagy hóesés következtében ősi szokás szerint ismét járhatlanok. — Ugyan miért nem godoskodik a rendőri hivatal, hogy azok havazás után azonnal lesepertessenek, vagy felhíntessenek. A házi urak példát vehetnének a tekintetes megye és város hatóságától, lám azoknak házuk előtt mily szépen el van tisztítva a hó, — hozzá még szépen fel is hintve. A capite foetet piscis.

— Megyénk derék szülőttje Paczóna iránt, ki Maglaja mellett oly hősileg viselte magát, ugyancsak furcsán viseli magát a bécsi hadügyminiszternek, nemcsak hogy ki nem tüntették hősiességéért, de mint hirlik haditörvényszék elé állítják. Ellenben Mihukovicot, ki a huszárokat megmondatlanul veszélybe vitte, kinek ügyetlensége által 70 magyar huszár veszté életét örnagygyá léptették elő s vaskorona-rendet kapott. A „Pesti Napló” azt mondja, hogy Paczóna is más sorban részesült volna, ha Paczonovicsnak hívták volna. — Ez bizony szomorú fényt vet a közös hadsereg magyarfaló felsőbb köreire.

— A diphteritis a nyulak közt is kiütött, mint a betegség főorvos a közigazgatási bizottság ülésén jelezte; több ily betegségben szenvedő nyulat löttek, vagy abban eldöglöttet találtak, különösen Serégyle s vidékén, ahol e betegség a gyermekek közt majdnem állandólag uralkodik.

— Városi iparosaink közül a kiállításra még eddig csak kevesen jelentkeztek, holott az idő gyorsan repül s nem szabadna késni. A kiállítási helyiségek rendezetése tekintetéből igen szükséges volna a mielőbbi jelentkezés, hogy a bizottság kellőleg tájékozhatná magát. Ezért csak gyorsan jelentkezzenek, nehogy késedelmezésük saját rovásukra történjék.

— A kiállítási iroda ismét nagy tevékenységet fejt ki, közelebb kétezer levelet küldött szét egyesek s testületekhez, melyek mind irottak voltak. Ezek közt sem nyomtatott sem könyvmatu levél nem volt.

— Az Ercsi Eötvös-emlék javára adakoztak: főt. Károly János esperes-plebános 5 fr., tétényi r. k. iskola növendékei 5 fr.

— A vasúti közlekedést a legutóbbi hóvizatar megakasztotta s e hó 12-kén a kanizsai vonat négy órát késétt. E hó 13-án pedig a budai vonatot kivéve a többi vonat nem érkezett meg; a közlekedés most már azonban teljesen helyre van állítva.

— Eltipratás. Egy ügyetlen kocsi a Vörösmarty-ter s budai ut sarkán egy leányt eltipratott, azonban az utóbbi csak kisebb sérüléseket szenvedett.

— Tegnap viradóra Adler Mór a főtűzár, a Námesy-féle házban lévő rövidáru üzletét rablók által feltörve találtak s onnan többek közt nagyobb összeg pénz is vittek el. Sajnos, hogy jól rendezetnek nevezett rendőrségünk mellett ily vakmerő betörés a város legnépesebb helyén megtörténhetett. A közvagyon biztonsága érdekében kérjük városkapitányunkat ajánljon nagyobb figyelmet a bolttörőknek s az éjjeli körjáróknak.

— Lapunk mai számával a Franklin-társulat lapkiadó hivatala hírlep-előfizetési felhívása és könyvjegyzéke van mellékelve. Ajánljuk az érdekes jegyzéket a t. közönség figyelmébe.

— A székesfejérvári takarékpénztár 1878. évi november havi üzletkimutatása. Bevétel: Pénztári maradvány október hó-ról 229124.95, Betétekből 157492.18, Kölcsönökből 23466.42, Előlegezésekből 780.—, Váltókból 154816.22, Kamatokból 31075.98, Különléte díjak és illetékekből 1268.43. Összesen 598024.18 — Kiadás: Visszafi-

zetett betétekből 128463.55, Ezek kamataira 1316.10, Ingatlan javakra adott kölcsön 23530.—, Előlegezésekre 2455.—, Váltókra 149511.—, Kezelés és vegyes kiadásra 4660.03, Részvény osztaléka 2800.—, Érték papirokra 68493.85, Ezek kamataira 1470.—, Ingatlanokra 545.76, Pénztári készlet november 30-án 214778.99. Összesen 598024.18.

— Egy sertés története. F. helybeli lakosnak még a június hóban egy malacza elveszett és az G. nevű, szintén helybeli lakoshoz került, ki azt pártfogásába véve hizlalgatta. F. megtudta azt, hogy hol volt a malacz, de nem szölt semmit; midőn már teljesen kihizott, a napokban megindítja a lépéseket G. ellen, hogy a már kóvér sertéssé lett állatot visszakövetelje. Eredeti eset, most a bíróságnál folyik az ügy, hogy kié legyen a malaczból lett hizott sertés?

— Ő Felsőge a váradiai gör. kath. templom újbóli építésére 200 forinnyi segélyt adományozott.

— A közoktatási tanács elnökévé, ő Felsőge e hó 9-én kelt elhatározásával Trefof miniszter előterjesztésére Ipolyi Arnold besztercebányai püspököt nevezte ki. A volt elnököt, dr. Pauler Tivadart, kitünő szolgálatának teljes elismerése mellett mentette föl saját kérelmére ő Felsőge.

— Egy fiatal gyilkos. Wimmer Sándor pékmester (két nyul-utca 21. sz. a.) e hó 15-én reggel 5 órákor Zmatek János segédjével összeveszett s ezt állítólag két ízben arcul is ütötte, mire Zmatek dühbe jött s fölragadt egy baltát és gazdáját hátulról kétszer föbe ütötte. Wimmer összerogyott a rögtön meghalt. A gyilkos, kit nyomban letartóztattak, turócmezgyei neczpályi születési 19 éves.

Gabona-ár december 14-én.

100 kilogramm	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.
Tiszta buza	8	—	7	50	7	20
Kétszeres	6	30	6	10	6	—
Rozs	5	80	5	60	5	50
Arpa	5	40	5	—	4	70
Zab	5	30	5	20	5	10
Kukoricza	4	—	3	90	3	80

Felelős szerkesztő: Boross Mihály.

Hirdetések.

Hal-különlegességek.

Bérmontev, utánvétel mellett szállítom az osztrák-magyar birodalom valamennyi postaalomására a következőket:

Orosz szardínia 5 kilós hordóban 1.70; — 3 hordóval 4.65; — 6 hordóval 9.—. Norvégiai kővér heringek 5 kilós hordóban 1.60; 3 hordóval 4.35; 6 hordóval 8.40. Beszózott hollandiai téli heringek 5 kilós hordóval 1.70; 3 h. 4.65; 6 h. 9 frt.

Kis csemege-heringek 5 kilós hordóban (200 darab) 1.70; 3 h. 4.65; 6 h. 9 frt. Marinírozott hollandi heringek 5 kilós hordóban 2.30; 3 h. 6.45; 6 h. 12.60.

Marinírozott sült heringek, és Solok (tengeri nyelv) 5 kilós hordóval 2.85; 3 hordóval 8.—; 6 hordóval 14.50.

Marinírozott gadoce 5 kilós hordóban 2.50; 3 hordóval 7.—; 6 hordóval 13.50.

Hal-roulade (szálka nélkül) 5 kilós hordóban 2.30; 3 hordóval 6.45.

Marinírozott angolna 5 kilós hordóban 4.—; 3 h. 11.50; 6 h. 11.20.

Marinírozott kilencszemű 5 kilós hordóban 4.—; 3 h. 11.40; 6 h. 22.20.

Francz. Sardines á Vhuile 5 kilós csomagban 5.50; 3 csom. à 5 kl. 15.—; 1 csomag 2 1/2 kl. 3.20.

Tengeri rák dobozokban, 5 kl. tartalmaz 9 dobozt 4.30; 27 d. 12.—; 5 d. 2.80.

Lazacz dobozokban, 5 kl. tartalmaz 9 dobozt 5.—; 27 doboz 14.—; 5 doboz 3.—.

Füstölt Speckfunden 5 kilós ladában 2.20; 3 láda 6.15.

Füstölt küszhal (Spritzen) 5 kilós ladával 2.50; 3 láda 7 frt.

Füstölt Angolna 5 kilós lád. 6.20.

Valód orosz Caviar 5 kilós hord. 7.—; 2 1/2 kilós hord. 4.—; 1 kilós hord. 2.80.

Annanász, barack, oper, dobozokban 5 kilós csomag tartalmaz 9 dobozt 5.80.

Bővebb árjegyzék, kávé, egyéb befőttek és becsináltkról bérmontev küldetik, épügy az árucikk jóságáról kezeskedem és a nemtetszöt utánvételt visszaváltom.

Miután 1879. januárius 1-jével az ilyen dolgokra valószínűleg két vagy háromszoros vám fog szabati, kérjük azért a megrendeléseket minelőbb beküldeni. Ottensen, Hamburg mellett.

A. L. Mohr.

Mindenféle fogfájást,

ha a fogak lyukasak, vagy megromlottak, azonnal megszüntet a hires Indiai fogkivonat, melynek kitünő volta miatt egy családban sem szabadna hiányoznia. Valódi minőségben 35 krosz palacsokban kapható: Székesfejérvárott Diebálla György gyógyszerárában.

Árverési hirdetés.

A székesfejevári e. f. kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a székesfejevári kereskedelmi bank végrehajtható, Hajnal Mihály és neje Ujhelyi Anna végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében bíróilag lefoglalt, a székesfejevári 1865. számú tkjvbn +1. sor 389/a hrsz. alatti 800 ftra becsült külső hegyi szőlő 900 □ öl terjedelmű, hozzátartozó présház és építményekkel együtt 1879. évi január hó 8. napján délelőtt 9 órakor, mint első és 1879. évi február hó 8-ik napján délelőtt 9 órakor mint második határidőben Székesfejevárott, megyeház II-ik emeleti folyosón megartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladni fog, — ugmint:

1) Kiküldési árak a fennebb kitett becsárak, melyen alul az első árverésről az árverésre kitűzött birtokok nem fognak eladni.

2) Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% készpénzben, takarékpénztári könyvben, vagy a pesti bíróságnak hivatalosan jegyzett értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni. — A bánatpénz lefizetés kötelezettsége alól a magyar földhitel-intézet — ha az árverezők sorába akar lépni — felmentetik.

3) Vevő köteles a vételár 3 egyenlő részletben és pedig az első árverés jogerőre emelkedésétől számított 1 hónap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 3 hónap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számított 6 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után a birtokbalépés napjától számított 6% kamatokkal együtt, ezen kir. törvényszék telekvi osztályánál előre kieszközölt utalvány alapján a helybeli kir. adó — mint bírói letéti pénztárnál lefizetni, — a bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíthatni.

4) Vevő köteles az épületeket a birtokbalépés napjával tűzkár ellen, valamely hazai intézetnél saját költségén biztosítani, s ennek megtörténtét a végrehajtó bíróságnál az árverés után legfeljebb 15 nap alatt igazolni.

5) Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennélfogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időtől őt illetik.

6) A tulajdonjog bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog a vevő javára hivatalból eszközöltetni. — Az átruházási költségek s mindennemű illetékek vevőt terhelik.

7) A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tenne, a megvett ingatlan az érdekeltek bármelyikének kérelmére a prds 459. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett, újabb árverés alá bocsáthatni és csupán egy határidőnek kitűzése mellett az előbbi becsárán alul is eladni fog.

Felhívtnak azok, kik az árverésre kitűzött javak iránt tulajdoni vagy más igényt avagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnék, hogy e részbeni kéréseiket e hirdetésnek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjától számított 15 nap alatt külön értesítést nem vettek is, ezen kir. tszékhez nyújtják be; különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Végül felszólíttatnak azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen törvényhatóság székhelyén, vagy annak közelében laknak, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltetésük végett helyben megbízottat rendeljenek, s azok nevét és lakását az eladásig jelentsek be, ellenkező esetben Szeidl Lajos helybeli ügyvéd, mint hivatalból kinevezett ügygondnok által fognak képviseltetni.

Kelt a székesfejevári e. f. kir. tszéknek 1878. május hó 17-én tartott telekkönyvi üléséből.

Kukorely, Danitz,
tanácsjegyző. tszki elnök.

Klökner Péter, kiadó-tulajdonos.

Karácsoni és ujévi ajándékok

bevásárlására ajánlom izléssel és gazdagon berendezett

arany-, ezüstmű- és

óra-raktáromat

a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Mély tisztelettel

FRIEDMANN J.,
arany-, ezüstmű- s órakereskedő,

Sz.-Fejérvárott, nádor-utca Schlesinger és társa fele üzlet mellett.

Postai megrendelések leggyorsabban eszközöltetnek. — Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

A birodalom első orvosi testületei által megvizsgált és kitűnő használhatósága miatt engedélyezett **köszvény-váson** köszvény, csúsz (tagszaggatások, keresztcsontfájás), orbáncz, mindennemű görcsök ellen a kezekben s lábokban és különösen ér- és tagdaganatok, fízmatások és oldalszúrások ellen első **gyors és biztos** gyógyszer gyanánt használható. Használati utasítással ellátott csomagokban ára 1 frt. 5 kr., kettőzött minőségű cöllyosabb bajokra 2 frt. 10 kr.

Dr. Hufeland hírneves orvos ezt mondja orvosi művében. — Két baj létezik, mely ellen az orvosi tudomány heisztalan látszik keresni a gyógyszert: a **fejköszvény és a podagra**; — ez a gyógyszer a fentebbi köszvény-váson alkalmazása által fel van találva. Ugyiszintén a hírneves

párisi általános sebtapasz bármilyen sebek, gennyedések és daganatok, fagysebek és tyukszemek ellen. — Egy tégely használati utasítással együtt 35 kr.

Kaphatók Sz.-Fejérvárott
Diebálla György
gyógyszertárban.

Seit Jahren ein bewährtes Mittel für

GICHT UND RHEUMA

bei Nervenleiden

jeder Art, als: nervöse und rheumatische, sowie halbseitige Gesichtsschmerzen, Migraine, Ohrenschmerzen, rheumatische Zahnschmerzen, Kretz- und Gelenkschmerzen, Gliederreissen, Hüftweh (Ischias), rheumatische Herz-Affectionen, Magen- und Unterleibskrämpfe, allgemeine Körperschwäche, Zittern, Muskelschwäche, Schmerzen in verheilten Wunden, Lähmungen etc., ist der vom Apotheker **J. Herbabny in Wien** aus Heilkräutern der bair. — Hochalpen bereitete Pflanzen-Extract:

„Neuroxylin“

Das „Neuroxylin“ dient als Einreibung und üssert seine überaus schmerzstillende Wirkung sofort nach dem Gebrauche, selbst in den veraltetsten Fällen und wo alle Narcotica versagen, bringt es baldigst Erleichterung. — Die Vorzüglichkeit dieses Präparates wurde in Civil- und Militärspitälern bei den hartnäckigsten Formen von Gicht und Rheuma erprobt und anerkannt und hat sich dasselbe in der ärztlichen Praxis schon lange eingebürgert. Das Neuroxylin steht in Bezug auf seine sichere und eminente Wirkung unerreicht da; dies bezeugen viele ehrenvolle Atteste berühmter Professoren und Aerzte des In- und Auslandes, sowie die stets sich mehrenden Dankschreiben Derer, die diesem Mittel ihre Genesung verdanken.

Herrn **J. Herbabny**, Apotheker in Wien.

Ich ersuche um gefällige Zusendung von 3 Flaschen Neuroxylin stärkerer Sorte, da dasselbe meiner Frau, die schon 6 Jahre derart an der Gicht leidet, dass sie fast nicht gehen konnte, nachdem sie von allen bisher angewandten Arzneien keine Hilfe erlangt hatte, sehr gute Dienste leistet. Bereits nach viermaligem Einreiben haben sich die grossen Schmerzen in den Füßen spurlos verloren und zeigt sich auch Erleichterung im Gehen; darum wollen wir fleissig dieses vorzügliche Mittel fortbrauchen etc.

Eisenbahnstation Jurdani (Küstenland), 7. April 1878.

Josef Lankowic, Stations-Vorstand.

Preis: 1 Flacon (grün emball.) 1 fl., die stärkere Sorte (rosa emball.) 1 fl. 20 kr. pr. Post 20 kr. Emballage.

Central-Versendungs-Depot für die Provinzen:

WIEN, Apotheke „zur Barmherzigkeit“

des **J. Herbabny**

Neubau, Kaiserstrasse Nro 90 (Ecke der Neustiftgasse.)

DEPOT

für Stuhlweissenburg: bei Herrn Apotheker **G. Diebálla**; Budapest:

Jos. v. Török.

!!Gyermekek örüljétek!!

Ki gyermekeinek karácsonra nagy örömet akar szerezni, vegye meg általánosan kedvelt **karácsoni bazárunkat!** a hallatlan ol- csak 4.65 kr. mely összegért csóságu áron: csak 4.65 kr. a következő

87 darab legújabb francia játékszert mindenkoru fiúk és leányok számára kaphatja és pedig

1 **párisi variété-színház**, nagyon mulatságos és szépen díszítve.

1 **varázs-láda**cska, belsejében elfogott basával, ki megszökni akar.

1 **Mikulás**, különösen hatásos karácsoni alak, egyttal csukorkatartó is.

25 **brillans karácsonfa-díszítés**, egészen újszerűek.

1 **zongora**, szép és elegans, vagy 1 újonnan fiatal **Metallophon**, melyen egészen fiatal gyermekek is a legszebb darabokat játszhatják.

1 **chinai**, gépezettel, mindig szorgalmatoskodva és nevetést előidézve.

25 **brillans gyertyatartó**, a karácsonfára.

1 **japáni kioszk**, műdarab, belsejében mozgó és éneklő colibrival.

1 **bohóc**, művészi kivitelben, a legszebb mutatónyokkal.

1 **erdei rém**, mely parancsára a nyelvet iltögeti.

25 **tarka kivilágítási gyertyácska**.

1 **babu a kocsiban**, elegansan iltöztve, mely kocsikázás közben mozog, rángatózik és kiabál.

1 **ó romai koesi**, szerszámmal együtt.

2 **doboz** kitűnő tartalommal, mindenkoru fiúk és leányok számára. — **87 darab**. Valamennyi itten felsorolt 87 darab eredeti francia játéktárgy ára egyttétve csupán **4 frt. 65 kr.**

CZIM: Premier Depot de Vienne, Bécs, Heinrichshof, 8-9. raktár.

Vidéki megrendelések utánvét mellett pontosan eszközöltetnek.

A VALÓDI dr. POPP-féle Anatherin-szájviz

a legbiztosabb és legjobb gyógyszer fogköképződés, foghuzavérés, valamint dohányzás ellen.

Dr. POPP J. G.
cs. k. udv. fogorvos urak Bécsben Bognergasse 2.

Egy jó barátom által ajánlott, Öntől rendelt ANATHERIN-SZÁJVIZET, melyet én és nóm, — az utóbbi a fogak megázulása és fogkö le-rakódás miatt, én pedig a gyakori foghuzavérés és erős dohányzás miatt a szájból eltávolítása miatt — használtunk, a legjobb szerek bizonyult és betegségek ellen, s én nem mulasztottam el Önnél ezen találmányáért köszönetemet kifejezni és Önnel kívánni, hogy minél többen ismerkednének meg e szerrel s ez által SOK SZENVEDŐN SEGÍTTETNEK. Ön pedig fáradságáért megérdemelt jutalmát lelje.

Bécs. **Gróf Trattenbach E.**

Kapható: Székesfejevárott Braun József, Diebálla György, Broszman Elek, Pásztor S., Say Rudolf gyógsz. Szekerák és Hornyánszky keresk. Lovasberényben: Heissler Győző gyógsz. Móórótt: Jency. Palótn: Würfl gyógsz. Veszprém: Gutthard és fiaival, Tuszka M. és társa, Ferenczy gyógsz. Pápa: Tschep. Bermüller J., Szabó gyógsz. Dunaföldvár: Lukács A. és Kubányi S. gyógsz. Duna-Veecsén: Klinke gyógsz. Kun-Szent-Miklóson: Tóth S. gyógsz. Polgárdin: Kampis József gyógszertárban.

Hirdetmény.

A székesfejevári színházi részvénytársulat

1879-ik évi január hó 6-án d. e. 10 órakor

a városház nagytermében

rendes évi közgyűlést tart,

melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghívtnak.

A közgyűlés tárgyai:

- 1) A részvénytársulat anyagi helyzete iránti előterjesztés és e tárgyi banintézk. és.
- 2) A mérleg beterjesztése és ezzel tárgyi ban kapcsolatban a felügyelő-bizottság jelentésének tárgyalása.
- 3) Az igazgatóság alapszabályszerű kiegészítése és a felügyelő-bizottság újbóli választása.

Közgyűlésben csak oly részvényes vehet részt, ki jogosultságát, a közgyűlést legalább 3 nappal megelőző határidőben (vagyis ez esetben 1879. évi január 3-ik napjáig bezárólag) **Kreutzer Nándor társulati pénztárnok** utól (a kiállítási irodában) kiveendő elismervénnyel igazolni fogja.

Kelt a székesfejevári színház-részvénytársulatnak 1878. évi decz. 13-án tartott igazgatósági ülésében.

Dwelly Rezső s. k.,
jegyző.

Br. Miske Imre s. k.,
igazgatósági alelnök.

A legszebb karácsoni és ujévi

AJÁNDÉKOK

mindenesetre

a szép, szív- és lélek-nemesítő könyvek!

Az idén megjelent felette sok, szép ifjusági iratok dísz- és ajándék-művekből, albumok, író-mappák, levélpapírok, íróasztal-felszerelések, papeteriák stb. üzletemben kiállítást rendeztem, — s annak megtekintésére felkérem a t. közönséget. — Ott minden kornak s nemnek való s minden szakmába vágó ajándék-művek, a legdíszesebb kötésben s kiállításban a legnagyobb választékban az előirt bolti árak mellett kaphatók.

Tisztelettel

Klökner Péter,

könyvkereskedő.

Művek választékban megtekintés végett a hához is küldetnek; éppugy a vidéki megrendelések is gyorsan pontosan eszközöltetnek.

Nyomatott Székesfejevárott a „Vörösmarty“ könyvnyomdában.